

Spárga

Jelentősége 1.

- **Világ:** 1.5 M ha, 8.7 M t, 5,7 t/ha
- Kína 88%, Peru 4.3%, Mexikó 2.5%, Németo. 1,4%
- **EU:** 56 e. ha, 301 e. t, 5.4 t/ha
- Németo. 40%, Spanyolo. 20%, Olaszo. 15%, Franciao. 7%, Hollandia 6%
- **Magyarország:** 1650 ha, 6.000 t, 3.63 t/ha; 2011 óta növekvő tendencia; 80%-a friss exportra ment

Környezeti igények

- Tűrő- és alkalmazkodóképessége igen jó
- **Fény** – hosszúnappallos, fényigényes; min. 120-130 nap megvilágítás a szedési időszak után
- **Hő** – opt. 19°C, fejlődési min. (4)-7°C, csirázási opt. 27-28°C; hajtások fagyérzékenyek, sípfejlődés opt. 15-18°C; a rizóma áttelel, igényli a téli fagyot
- **Víz** - közepes igényű, (400-)600 mm a tenyész-időben; pangóvizet nem tűri
- **Talaj** – mélyrétegű, laza szerkezetű talaj, ami lehetővé teszi a sípok sérülésmentes kifejlődését; semleges vagy enyhén lúgos talajok; sótüdő
- **Tápanyag** – nagy szervesstrágya és tápanyag igény, sok Ca-ot igényel; tápanyagfelvétel főleg nyáron

Származás, rendszertan

- Asparagaceae család
- Asparagus génusz
- *Asparagus officinalis*
- Mediterrán származás, kb. 2.000 éve kultúrnövény
- Kezdetben gyógynövényként hasznosították

Jelentősége 2.

- Fő termőterület a Homokhátság
- Nagyon munkaintenzív kultúra
- Hazai fogyasztás elenyésző
- Fogyasztott része a hajtáskezdemény, elsősorban frissen, néha feldolgozva
- Két fő változat – fehér- és zöldspárga
- Az egyik legkorábbi zöldségnövény
- Táplálkozási értéke nem kiemelkedő (B- és C-vitamin, cukor, rost, fehérje), a zöldé jobb, mint a halványítotté

Morfológiája

- Egyszikű, kétlaki, évelő növény – melyet évelőként is termesztünk
- Bojtos gyökérzetében szívó és raktározó gyökerek
- Vízszintes helyzetű rizóma, rajta rügyek
- Fogyasztott rész a hajtáskezdemény (spárgasíp); hímeknél vékonyabb, de több és korábban képződő síp
- 2 m-es szár, cladophyllumok - elfagynak
- Piros színű bogyó termés; fekete, gömb alakú magok

Fajtatípusok, fajtaválasztás

- **Betakarított síp színe alapján:**
 - fehér (halványított)
 - zöld
 - (kettős hasznosítású)
- **Genetikai háttér alapján:**
 - (szabad elvirágzású (konstans))
 - (hímivarú) hibrid
 - klón
- Termőképesség
- Koraiság
- Sípok állománya, vastagsága, fej zártsága (zöld!)
- Télállóság

- **Nem termő időszak** (általában 2 év)
- Árkok feltöltése, tőpótlás
- Gyomirtás, öntözés, tápanyagutánpótlás
- Szármaradványok eltávolítása, megsemmisítése
- **Termő időszak** (kb. 6-8 év, max. 15 év)
- Bakhátkészítés (III/3) – 25-35 cm magas, 25-30 cm koronaszélességű
- Talajtakaró fólia alkalmazása, Kisalagút
- Betakarítás (április-május) – naponta, nálunk csak kézzel (de létezik gépi is), 3-6 kg/fő/óra; osztályozás, kötegelés, átmeneti tárolás (2°C, 90-95% rh)
- Bakhátak elbontása
- Ápolási munkák
- Szármaradványok eltávolítása, megsemmisítése
- Időnként újra szervesztrágyázás

Termesztése

- **Szaporítás**
- Hagyományos magoncnevelés – sz.f.-ön III-X, 200-250 ezer db/ha; min. 20 db húsos gyökér, 3 db rügy – konstans fajtáknál
- Gyorsított magoncnevelés – vetés II/1-től, 7-8-(12) hét alatt - hibrideknél
- (mikroszaporítás - klónoknál)
- **Telepítés**
- Tápanyagfeltöltés (40-60 cm-re), szervesztrágyázás; mélyforgatás
- Őszi vagy **tavaszi** (III/3-IV/2) telepítés?
- Ültetőárkok kialakítása – 20-30 cm széles és mély
- Sortáv 120 (zöld) - 150 (fehér) cm, tőtáv 20-25 (z) – 30-35 (f) cm; kb. 20 (f) – 30 (z) ezer tő/ha